

Teksti: JOUKO KOKKONEN

Hiki pintaan täytyy saada

Suomi tipahti 1970-luvulla pururadalle. Hölkään hurautti koko Suomi. Emännät ja isännät kiirehtivät juoksujalan aamulypsyltä hölkäkisoihin. Lähiössä kuin lähiössä kisattiin juosten. Korson piikki tai Kontulan ympärijuoksu eivät olleet vitsejä.

Liikkeellä oltiin tositaroituksella. Lappu rinnassa tehtiin ennätyksiä ja tuloksia. Kaikille ei enää riittänyt vitonen tai kymppi. Maratonista tuli miehen ja vähitellen naisenkin mitta. Talvella kuntonsa pääsi mittaamaan Finlandia-hiihdossa. Maanisä näytti mallia – ja viritti kuntoilemattomien syyllisyydentuntoa: ”*Jokainen syy olla harrastamatta liikuntaa on tekosyy*”.

Politiikassa porvari oli porvari ja duunari duunari. Yhdestä asia oltiin liki yhtä mieltä – liikuntapolitiikasta. Kansa tarvitsi liikuntapaikkoja. Joka niemeen ja notkelmaan oli kiire rakentaa uimahalli tai ainakin liikuntasali ennen kuin naapurikunta ehti leveilemään liikuntapaikkasaavutuksillaan.

Valtakunnantason liikuntapolitiikointia helpotti se, että pelimerkkejä oli jakaa. Urheilu sai kestolottovoiton 1971, kun Veikkaus otti pelivalikoimaansa puhtaan onnenpelin. Tuotosta riitti jaettavaa kaikenmoisille keskusjärjestöille ja muille edunsaajille.

Urheilusta tuli 1970-luvulta lähtien uudella tavalla viihdettä. Keskekertainen kiekkoilija Turusta teki mestarityönsä pannessaan pystyyn jääkiekon SM-liigan. Keskisuuri laji lähti kasvu-uralle, jota muu urheilu ei kyennyt seuraamaan. Hallia tarvittiin jo kaupungin vetovoiman vuoksi. Kaupunki toisensa jälkeen sai tuntea jäähallipuolueen voiman. Halliton kaupunki näytti kuolleelta kaupungilta.

Liikunta sai lakinsa 1979. Lakikaan ei saanut kaikkia suomalaisia liikkumaan. Turhaksikaan lakia on kohtuutonta tuomita. Väellä ja voimalla valmisteltu laki todisti ainakin sen, että liikunta ja urheilu ovat olemassa.

Laki tai ei, niin miehet liikkuvat muodon, muodin ja muorinkin vuoksi. Osin lain ansiosta liikunnan rajat levenivät. Naisen hiki muuttui hyväksytyksi. Vanhat ja vammaisetkin saivat liikkua. Edistyksellisemmät lääkärit hokivat ”*ei saa jäädä sänkyyn makamaan*”. Liikuntalääketieteestä tulikin lääkäreille erikoistumisalue Suomessa jo 1986, ensimmäisten joukossa maailmassa.

Liikunta muuttui 1980-luvulla yhä useammalle henkilökohtaisen näytön paikaksi. Nousevat kaupunkilaiskyyt kiiruhtivat kuntosalille, laskettelu-rinteeseen tai squash-kentälle. Jupeille naureskeltiin, mutta yhä useampi löysi itsensä verkkarit jalasta. Liikkeelle lähtivät 1980-luvulla monet niistäkin, joilla ainoa ponnistus oli ollut vuosikymmen aiemmin vappumarssi.

Hyvin toimeentulevat ja uraa rakentavat yksilöt alkoivat rakentaa kilpailukykyään liikkumalla. Kansakunnan kilpailukyky näytti olevan kohdallaan. Talous kasvoi ja palvelut paranivat.

Suurimmat muutokset tapahtuvat kuitenkin usein pienin askelin. Niin liikunnassakin. Kaupunkeihin ja kirkonkyliin alkoi 1980-luvulla kutoutua verkostoja kevyelle liikenteelle. Jalkailijat ja pyöräilijät löysivät ne ilman fanfaareja.

Liikunta tuli 1980-luvulla näkyväksi. Tai ainakin liikuntapukeutuminen. Tuulipuku ja verkkarit kolkella raidalla tai ilman muuttui uudeksi kansallispuvuksi. Ihan mukava niissä on liikkua. Purjehdusken-gät jäivät 1980-luvulle. Onneksi.

JOUKO KOKKONEN, FT

Toimituspäällikkö

www.itsenäisyys100.fi

Sähköposti: jouko.kokkonen@lts.fi

Urheilu sai kestolottovoiton 1971, kun Veikkaus otti pelivalikoimaansa puhtaan onnenpelin. Tuotosta riitti jaettavaa kaikenmoisille keskusjärjestöille ja muille edunsaajille.